

ŐSI GYÖKÉR

KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

Megjelenik negyedévente a magyarságtudomány és az ősi magyar nyelv kutatásának szolgálatában

Alapítva: 1972

Ára: 800,- Ft

La Raiz Ancestral

Alapító – Örökös Főszerkesztő: Badiny Jós Ferenc

Szent István koronázása. Antal Károly alkotása
Esztergom Művészetek tere
Szent Tamás-hegy oldalán a szerpentin út felső részén (Internet)

Mennyekbe emelő együttlét Debrecenben

Kárpát-medencei református egyházak egységesítése

*"Jöjj mondjunk hálaszót
Hű szájjal és hű szívvel
Mert rajtunk itt az Úr
Nagy csuda dolgot mivel!"
/167. dicséret/*

Egy gimnáziumi osztálytársnőmmel mindig boldogan mentünk abba a városba, ahol Isten kegyelméből egyetemi, főiskolai éveinket tölthettük, de most különösképpen nagy volt bennünk a szent várakozás. Fájó szívvel mondtuk le a gimnáziumi találkozónk második napját e nevezetes esemény kedvéért.

Debrecen most ismét betöltheti azt a nemes szerepét, amire mindig is predestináltatott! Megilletődve közelítettünk a Nagytemplom felé, ahol sok istentiszteletet hallgattam, nem kis bátorságról téve bizonyosságot (1962-1967.), bár már akkor engedett szorításából az önkény, ugyanis nem írták össze a belépők neveit a templom ajtóban. A Nagytemplom kis termében a reformáció emléknapján hányszor énekeltük bánatos lélekkel a gályarabok énekét, asszociálva az akkori korra:

„Bár hordozzad zsarnok láncát, érjen kínos rab halál,
Ha hitedet el nem játszád, utad égbe nyitva áll.

...
Emlékezz, ki népe vagy!”

Sajgó szívvel mentem el nap mint nap, ugyanis az üzemen kívül helyezett egyetemi templom mellett. A későbbiekben pedig az emeleti részén levéltári anyagot böngésztem. (Hol téli álmát aludta, hol más funkciót szántak neki.) Végre 2009-ben az Áldozócsütörtöki istentiszteletet is megtarthatták a templomtérben: ez volt az igazi nyitóeseménye a várva várt napnak.

Épp így készülődtek a szülőfalum gyülekezeti tagjai is, mert e szép napon megkoronázásképpen a Szilágysági testvérgyülekezettel is találkozhattak, utána pedig otthonaikban megvendégelhették őket.

A rendszerváltás után ugyanis gyakorlattá vált Református Egyházunk apró sejtjeiben kicsiben az, amit mindannyiunk örömeire most nagyban

megcselekedtek sok-sok előzmény után az egyházvezetőink. Mint egykoron a Nagyságos Vezérlő Fejedelmünket is a talpasok inspirálták arra, ami úgy is lelkéből leledzett II. Rákóczi Ferencnek. A gondolat tettekre váltott és ahhoz való hűségéről mindannyiunknak örökbecsű példát adott.

Az ÜNNEP szervezői valamennyiünk kezébe programfüzetet adtak, megkönnyítve ezzel a tájékozódásunkat, mert bőven volt miben válogatni! A füzet fedele ősműveltségünk remekét, a Református templomaink kazettás mennyezetét idézte, s a központi motívumnak a FÁNAK a gyökerei ide nyúltak le, ezért tudott lombkoronát növeszteni ha-zánkban a reformáció.

A KRISZTUSI FUNDAMENTUM ezzel ötvöződve tette azt olyan erőssé, hogy a történelmi viharok, ellenreformáció közepette is megállhatott. A hívő a templomban a mennyezetre emelte tekintetét, s nem bámészkodás gyanánt tette azt, hanem mert tudott azokból olvasni: útmutató volt az IGE mellett s nem egyszer az ÜDVTÖRTÉNETET jelenítették meg. A zsoltárok éneklésével volt komplex a hatás.

A templom körül sátrak sorakoztak, – s nem hittünk a szemünknek – bennük fiatalok tevékenykedtek! Felvilágosító segítő munkájukkal nagyban hozzájárultak a nap sikeréhez. Köszönet érte!

Az ünnepség jelmondata: „Krisztus a jövő, együtt követjük Őt!” Nem mindenki a maga fészken elmélkedik polarizált társadalmunkban, itt újra az EGYÜTT szóra helyeződik a hangsúly. Ennek jegyében sereglettek egybe a lecsatolt területekről is a református hívek. Melengető érzés volt olvasni – a keserves mellett – a sok-sok táblán a feliratokat: a Kárpát-medence megannyi falujának, városának a nevét. Tehát felül lehet emelkedni a hétköznapokon, és egymásra találni; minden mesterkedés ellenére is egy kévébe kötődünk! Régóta magasodtak a kalászkok – bár sokuk csüggedten le is konyult már –, meghozva termésüket a SZEMET, a MAGOT, s íme egyházi méltó-

ságaink valóban betakaríthatják a sok-sok verejtékes munka gyümölcsét az ÉLETET. Így lehet életünk eme nagyszerű nap magasztos eszmeisége is! Ezek láttán eszembe jutott Madách Imre: Az ember tragédiájából a gonosznak szánt mondat: „Csatád hiú az Úrnak ellenében!” És Debrecenben 2009. május 22.-én kézzel foghatóan látszott a HIÁBAVALÓSÁGUK. Nyitó eseményként szolgált „Egy maréknyi föld” elhelyezése, amit ott-honról hoztak a zsinati tagok; természetesen később hasonlóan bárki megtehetette ezt. Ezután került sor az Alkotmányozó Zsinat ülésére a Nagytemplomban.

„Az Úrnak irgalmát örökké éneklek” kezdetű zsoltár eléneklése után Vad Zsigmond debreceni esperes hálát adott az Úrnak hűségéért, hogy megtartott bennünket a fájdalmas elszakítás és lelki próbák idején is. Kérte Istent, hogy óvjon meg a látszat egységétől!

Bölcskei Gusztáv a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke utalt a koreai református testvéreink egyetemes imaheti jelmondatára: „Egyé legyenek a Te kezében!”, valamint tolmácsolta a különböző köszöntéseket.

Kósa Lajos polgármester az esemény történelmi jelentőségét hangsúlyozta; civis öntudattal mondta, hogy Debrecen adja a helyszínt ehhez a jeles alkalomhoz, párhuzamba állítva 1849-el is! Mohács után Debrecen iskolát alapít, amelynek falára az „Orando et laborando” jelmondat került.

Majd Csomós József Tiszáninenni Egyházkerület püspöke ismertette az Alkotmányozás menetét és az előzményeket. 1992-ben zsinati határozat született, mely szerint szükségesnek tartják „az egyházjogi értelemben soha meg nem szüntetett magyar református zsinati egység jogfolytonos újrászervezését”. Szólt a Kárpát-medencei Magyar Református Generális Konvent 2004-es megalakulásáról. 2005 az egyháztagság minden magyarra történő kiterjesztését lehetővé tevő törvények megalkotásának éve. Még ebben az évben a Debreceni Ülés zárónyilatkozata: „Reménységgel vagyunk afelől, hogy Isten kegyelméből a közös munka, a közös imádság és közös szolgálat eredményeképpen létrejön belátható időn belül az egységes Magyar Református Egyház”. A 2007-es Sárospataki Ülésen konszenzus született egyházunk jövőbeni alkotmányának alapelveiről, amit Pápán 2008-ban megtárgyalásra és elfogadásra ja-

vasol a konvent, ezután vették tervezésbe a Magyar Református Egyház Zsinatának összehívását és az alkotmány elfogadását.

Bibza István a Generális Konvent Egyházalkotmányi Bizottságának Elnöke ismertette az alkotmányt. „Minden a régi, csupán a közös zsinat új, de nem felettes szerv; a Magyar Református Egyház a csatlakozó részegyházak zsinati közössége”. Szabályozza a közös ügyeket és a részegyházak önállóságát is.

A részegyházak alkotmányra vonatkozó határozatáról Szűcs Endre az ülés lelkészi jegyzője adott tájékoztatást, miszerint a

Kárpátaljai Református Egyház,
Magyarországi Református Egyház,
Szerbiai Református Keresztyén Egyház,
Szlovéniai Református Keresztyén Egyház,
Romániai Református Egyház

már előzetesen ratifikálta a törvénytervezetet, míg a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház nem tudta elfogadni azt, de az együttműködést fontosnak tartják.

Az ALKOTMÁNY szövegét a küldöttek egyhangúan elfogadták, és az elnökségi tagok alá is írták azt.

A Szabó Sándor püspök vezette Amerikai Református Egyház is bejelentette a csatlakozást.

Végül Tonk István előterjesztette az Alkotmányozó Zsinat üzenetét és elmondta, hogy a mai nap gyümölcsét 20 évi fáradozás előzte meg és kijelentette, hogy a magyar reformátusság a reformáció kezdeti évszázadaitól fogva megtartotta lelki-szellemi egységét. Összetartozásunkat sem Trianon, sem politikai szándék (2004. december 5-ei népszavazás szégyene, amely e széles világ egy népével sem történt volna meg) nem tudta kikezdeni. Egyhangú elfogadás követte.

Alkotmányunk szerint: „Egyházunk tagja minden keresztyén, aki a Magyar Református Egyházhoz tartozónak vallja magát, éljen bárhol a világban és legyen magyar vagy más anyanyelvű!” Hisszük, hogy Krisztus gyógyító hatalma megteremti a benne való egységünket is. Hisszük, hogy ha Őt követjük, a megbékélés eszközei lehetünk minden körülmények között!

Ezek után következett a szimbolikus erejű „Református egyesítő menet” a Belváros körül a négy hazai egyházkerület püspökeinek vezetésé-

vel.

Állomáshelyek: Kárpátalja (Beregszász)
 Felvidék (Komárom)
 Délvidék (Bácsfeketehegy)
 Erdély (Kolozsvár)
 Pártium (Nagyvárad)

Az állomáshelyeket haranglábak szimbolizálták, ahol az elszakított részek egyházi vezetői várták az érkezőket, majd együtt folytattak az útjukat. (A programfüzetben fellelhetők voltak az énekek – apad a fiatalok templomi énektudása! – „Isten szívéen megpihenve, forrjon szívünk egybe hát!” zengte a menet.

Ezután Tonk István az Erdélyi Református Egyházkerület főgondnoka az egybegyűlteknek a templom előtti színpadon felolvasta a Zsinat Üzenetét és kihirdette a Magyar Református Egyház létrejöttét. Ezt követően minden torokból felzendült az immár reformátusok HYMNUS-aként számon tartott 90. Zsoltár. A köszöntők között volt a megingathatatlan Tőkés István nagy erejű szónoklatával. Mély érzések törtek fel belőlünk a soron következő Kárpát-medencei Egyesített Református Kórus szereplése hallatán is.

A nap nagyszerűségét volt hivatva emelni SZABADTÉRI ÜNNEPI ÚRVACSORA OSZTÁSSAL egybekötött istentisztelet.

Szolgálattveők: Vad Zsigmond, Pap Géza Erdélyi Református Egyházkerület püspöke, Steinbach József Dunántúli Ref. Egyházkerület püspöke, Csúry István Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület püspökhelyettese, Csomós József püspök, Fazekas László Szlovákiai Ref. Ker. Egyház püspöke, Szabó Sándor püspök, Szabó István Dunamelléki Egyházker püspöke, Csete Szemesi István Szerbiai Ref. Ker. Egyház püspöke, Zán Fábrián Sándor Kárpátaljai Ref. Egyház püspöke.

Igehirdető: a házigazda s egyben a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnöke: Főtiszteletű Böleskei Gusztáv püspök volt. Vezérige: „Testvéreimet keresem.” (József története) „Ha nem testvéreinket keressük, vagy elvitatjuk egymástól múltunk, nyelvünk, kultúránk, hitünk jogát, akkor semmi újat nem tudunk ki találni, akkor csak a régi nótát fújjuk tovább... ..Krisztus követségében járunk, aki maga is test-

véreit kereste, abban a világban és amikor az keresztre feszítve kivetette magából, úgy válaszolt, hogy feltámadása után mellénk szegődött. Ez a mi reménységünk, ez marad a VILÁG REMÉNYSÉGE ma is”.

A magyar reformátusságot egy képhez hasonlította, amelyet 79 évvel ezelőtt kiszakítottak a keretéből, de most újra keretet kapott. „A keret tehát nem dísz a képnek, hanem óvja és tartást ad neki. Ilyen keret ez az Egyházalkotmány is, amelyik segít összetartani és kiábrázolni Krisztusban megnyert egységünket”.

A nap koronája a szabadtéri istentisztelet volt, amelyhez foghatót csak a Magyar Millennium idején a Református Világtalálkozó alkalmából az FTC pályán éltem át. Az a nagyszabású rendezvény Hegedűs Lóránt a Dunamelléki Ref. Egyházkerület akkori püspöke nevéhez fűződött.

Az ünnepi esemény kapcsán a szervezők mindenre gondoltak, kétszáz önkéntes munkája is benne volt. Bőséges közösségi-, és kultúrprogram álltak rendelkezésünkre. Négy színpadon folyt tánc-, népzene-, egyházzenei program és színelőadás stb. A Nagytemplomban orgonahangversenyek, kórusművek, népénekek voltak hallhatók legnagyobb örömünkre. Bő volt a kínálat nemcsak a himnikus egyházzeneben, hanem a múzeumi kiállításokból is.

A Nagytemplom toronygalériájában makett kiállításban gyönyörködhattunk, amelynek helyszínei a Biblia világához kapcsolódtak, s amelyeket Csia Lajos református lelkipásztor, bibliafordító, teológiai tanár saját kezűleg készített néhány munkatársával együtt. A kiállított tárgyak először 1934-ben voltak láthatók Budapesten. Szép festményekben is részünk volt, amelyek szintén bibliai tájakra röptettek vissza Tichy Kálmán festőművész jóvoltából.

A Déri Múzeum is kirukkolt egy fotókiállítással: „Egy hittel, egy szívvel reformátusok” címmel. Isten hajlékainak sokféleségét mutatja be, amelyek „történelmünk őrzői, magyarságunk megmaradásának pillérei”. Dóczy Galéria is jeleskedett a kortárművészek (Erdély) Együtt című kiállításával.

A francia származású genfi reformátornak is szentelt Debrecen egy kiállítást: dokumentumok, tárgyi emlékek sokaságát láthattuk a magyar kálvini reformáció központjában, konkrétan a Tiszán-

túli Református Egyházkerületi és Kollégiumi Nagykönyvtárban. Csodálatos érzés volt újra sétálni az ódon falak és veretes könyvek között. (Zsinatunk ez esztendő Kálvin János emlékének nyilvánította.) Debrecenben 1567-ben a reformáció kálvini ága elfogadta a Heidelbergi Kátét és a II. Helvét Hitvallást. A kiállítás címe: Kálvin János 500 éve. Betekintettünk a kollégium állandó kiállítására is, ahol is felidézhettem a falusi és rokonaim környező tanyasi iskoláját (1950-1958.) a régi hittanórákat; református tanítóim természet-tudományos ismereteinek a forrását: a kísérleti eszközöket. Mintha hájjal kengettek volna, amikor egyházművészetünk bizonyosságait láthattam újra, mert nem kopott meg az érdeklődésem irántuk, sőt nőttön-nő az. Már gyermekkoromban felkeltették érdeklődésemet az Úr asztali edények – kancsó, serleg, patena, és az úri hímzések fémszállal varrt terítők szépsége – letűnt korok tanúi. Szülőfaluméit Sárospatak őrzi. Csúcspontokat láthattunk a művészetünkben, amelyek egyben a nemzet élni akarását, Istenbe vetett hitét, hivatástudatát, FELÜLRŐL nyert erejét tükrözi. (Nem volt erkölcsi és utódlási hiányosságuk; lelkeszeik is örködték mindezeket).

Lelkesedéssel és reménységgel mentünk Debrecenbe és erőt s bizonyosságot nyertünk ott. Lám mit jelent, ha a civisek utódai – ha megfáradtan is – a városvezetés és az egyház is egyet akar! Krisztusi kösziklán állva akár átölelheti az egész Kárpát-medencét is! A nagy elődök a HAJDÚK szabadságot igénylő tulajdonságára, szívós puritán életvitelére, kitartására, szorgalmára alapozva a reformátusság fővárosává tudták emelni Debrecen, s tetejében iskolavárossá! Nem véletlenül figyelmeztette a Debrecenben állomásozó Széchenyi Istvánt Majláth gróf: az itteni lányok, asszonyok erkölcei épp úgy rendíthetetlenek, mint a Nagytemplom oszlopai! Mert ez az igazi megtartó erő! Lakossága nem véletlenül vitte tökélyre hímzsművészetét a sajátosan magyar viselete díszítésében (minden, de minden virágzásnak indult itt) a subáiban és a szűrében. Az utóbbit be is tiltották két okból: az elmaradt kereskedelmi haszon miatt; s ha a szűrt a fiatal szálfatartású legény magára öltötte királlyá emelte, ellentétben a hivatalossal, a másikkal (Bécs). Kiterítve egy hosszházas templomot ad, míg a suba szkíta körtemplomot, s viselőjét kötelezi az Istennek tetsző

magatartását, elmélkedésre, bűnbánatra.

A magyar reformáció megszületésekor széttagoltságban élt a nemzet, s utána is kényszerű szervezeti széttagoltságban (rekatolizáció), míg nem ebben a civis városban 1881-ben létrehozták a Magyar Református Egyház szervezeti egységét, amelynek legádázabb széttöretése Trianonhoz köthető; utána az utód államok magyar reformátussága kettős kisebbségben kényszerült élni. Itt most is egység született. SOLI DEO GLORIA!

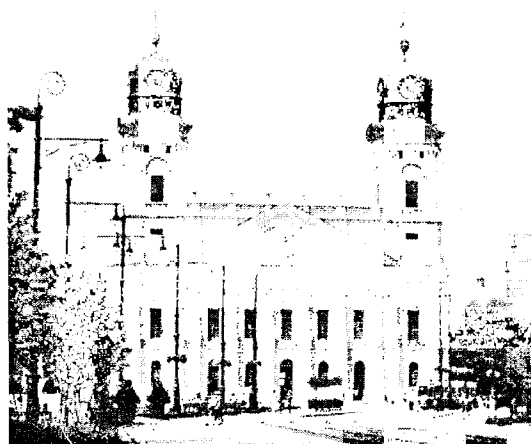
A tündöklő napsütésben a HIT fénye megsokszorozódva verődött vissza ránk, meggazdagodva térhettünk haza otthonainkba, s nem üres tarsollyal! Talán kiköszörültük a csorbát is, s az ördög incselkedésének tudva be kisiklatásunkat, hegedő sebbel indulhattak útra a szélrózsa majdnem minden irányába (Órvidék, Horvátország??).

Tokajban és vonzaskörzetében – nem véletlen a hasonlatvétel – az újszülött gyermekre csak anynyit mondtak; „Majd elválík, hogy ebből a mustból jó bor lesz-e, vagy megecetesedik?” Mi tudjuk, hogy jó fajta szőlő és tiszta edény kelletik a tiszta nedűhöz, a még nemesebbhez pedig magyar talaj és magyar klíma és nem utolsó sorban szorgos magyar kezek.

Istenben bizakodva reméljük, hogy ezek csorbítatlanul fennmaradnak és áldozhatunk a SZŐLŐTŐRŐL való igaz borral Jézus urunk emlékére a világ végezetéig!

Áldás békességre!

Váradiné Osváth Ilona

Debreceni nagytemplom